

САНГА ОЛОХ

Чурагч үчүгүч хаана

ХАБЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Муус устар
26 күнэ
ОПТУОРУНЬУК
№ 50
(9267)

МУУС УСТАР 28-30 КҮННЭРИГЭР БУЖА БАРЫ СУБУОТУНЬУККА!

Улуус тэрилтэлэригэр

• Сонуннар •

• Сонуннар •

• Сонуннар •

ИРДЭБИЛЭ ҮРДҮҮР КЭСКИЛЛЭЭХ

Улуус иһинээби кыра тутуулары, өрөмүөн үлэлэрин бырайыактааһын, онно смета оноруу барыта, биллэн турар, Дьокуускай куоратынан эргийбэт. Того диэтэххэ, киин куоракка баар бырайыактыыр тэрилтэлэр, сүрүннээн, инвестиционнай бюджеттан үбүлэнэр улахан тутуулары кытта үлэлэһэллэр, итини таһынан оноһуллубут бырайыактар уонна тутуулар Биир кэлим государственнай сакаасчыт дирекциятын нөһүө бэрэбизиркэни бараллар. Онон улуус иһигэр ытыллар тутуулары бырайыактааһынна уонна сметалааһынна анаан улуус дьаһалтата 2004 сыл күһүнүгэр сана тэрилтэни тэрийэргэ быһаарбыта. Онон ити дьыл алтынны ыйыттан Чурапчы салинньэтигэр биир сана үлэ хайысхатын толорор "Чурапчы-Якутпроект" МУП бырайыактыыр-сметалыыр бюро үлэтин саҕалаабыта.

Бу икки үлэһиттээх тэрилтэ директорунан И.П.Макаров, инженер-сметчининэн В.П.Куличкин үлэлииллэр. Иккисин эдэр кадрдар. Иван Петрович Саха государственнай университетин инженернэй-техническэй факультетын, Василий Петрович Хабаровскайдаагы инженернэй институту бүтэрэн кэлбиггэрээ.

Иван Петрович тэрилтэтин үлэтин-хамнаһын туһунан манньк кэпсиир:

— Дьокуускай куоракка бырайыактары оноруунан, сүрүннээн, үс улахан тэрилтэ: республикатаагы бырайыактыыр-чинчийэр институт, "Якутпроект" ААО, "Якутагропромпроект" АО дьарыктаналлар. Бу тэрилтэлэр республика үрдүнэн ытыллар бөдөн тутууларга бырайыактары онорон биэрэллэр. Оттон тыа сиригэр ытыллар бытархай тутуулары кытта үлэлэспэттэр диэтэххэ сөп. Бытархай тутуулар диэннэ биһиги тыабыт сиригэр ытыллар сүрүн тутуулары: гаражтарын, тэрилтэлэр сана тутуулар, өрөмүөннээр объектарын, чааһынай дьон дьэтин онтон да атыттары киллэрэбит. Онон ити өттө бэйэбитигэр хаалар.

— Холобура, ханнык тутуулары кытта үлэлэһэбитий?

— Чурапчы салинньэтигэр быйыл сана аһыллыбыт "Боотур" эргизин киинин бырайыагар сметатын онорбулут, "Ситим" маҕаһын салҕааһын, киин балыһаҕа тутулла турар аروحнай гараж, "Маарыкчаан" потребобщество биччат бөһүөлэгэр туохтаах маҕаһынын, "Саха" НИБК Чурапчытаагы "Маарыкчаан" филиалыгар тутулуохтаах сана хонтуора дьэтин бырайыактарын уонна да атыттары онордубут, "Туулукчаан" уһуяан сана корпусугар бырайыагы сангардан бэрдибит. Итини сэргэ чааһынай дьону кытта күүскэ үлэлэһэбит. Билигин урукку курдук буолбатах, дьон дьэһэлэрин үчүгэй көстүүлээх, этээстээх гына туттарга талаһаллар. Онон чааһынай дьэтин туттааччылар биһиги тэрилтэбит өнөтүнэн үгүстүк туһаналлар. Улууслутугар чааһынай дьэһэлэри бырайыактааһын эбэхтээһинэй буолбатах. Оттон Дьокуускайга дьэ туттар буоллаххына, хайаатар да дьэтин бырайыагын көрдөрөн көнүл ылыаххын наада.

Тутуу — сайдыы мэкиттэ. Олохлут иннин диэки баран истэбин аайы, онно сөп түбэһэр дьэһэлэр-уоттар дьэндэйиэхтэрэ. Маныаха кэмгэр тэриллит "Чурапчы-Якутпроект" МУП бырайыактыыр-сметалыыр бюро дьонго-сэргэбэ олус туһалаах тэрилтэ буолар, ирдэбилэ үрдүүр кэскиллээх.

С.БОРИСОВА.

КЫАЙЫ КҮНҮН КӨРСӨ

Муус устар 20 күнүгэр улуус дьаһалтатын дьэтигэр Кыайы күнүн тэрийэр комиссия мунньаҕа буолла. Комиссия председателэ, Чурапчы улуунун баһылыгын социальнай боплуруостарга солбуйааччы А.С.Иустинова тэрилтэлэр, управлениелар салайааччыларын ыгыран кэпсэттэ. Ол курдук, мунньахха Улуус Мунньабын председателэ Г.В.Смирников, улуус байыаннай комиссара И.С.Данилов, үөрэх управлениетын начальнига Е.С.Сидоров, культура управлениетын начальнига Д.Д.Попов, ветераннар сэбизтэрин председателэ М.Н.Матвеева уо.д.а кытыыны ыллылар. Манна Кыайы күнүн көрсө пааматыннык тутууттан саҕалаан нэһиликтэри кизгэтиигэ, бырааһыннык күн буолар парад, концерттар, сэрки ветераннарын чистээһин, тыыл ветераннарын эбэрдэлээһин, онтон да атын дьаһаллар тула кэпсэтин барда, анал ыйылар, ирдэбиллэр турдулар.

Кыайы күнүн көрсө улуус үрдүнэн муус устар 28—30 күннэригэр ырааһырды күннэрэ биллэриллэн, субуотуньуктар буолуохтара. Бу үлэлэргэ эппизинэй тэрилтэлэр уонна түөлбэлэр салайааччылар сүгэллэр. Үлэ түмүгүн дьэ кэргэн отделын начальнига М.Т.Ноговицына салайааччылаах анал комиссия керен сыаналыа.

Кыайы 60 сылын көрсө бары туруннахпытна эрэ буолар дьаһаллар өрө күүрүүлээхтик барыахтара, дьомут-сэргэбит, кырдыаҕас ветераннарбыт сүргэлэрэ көтөбүллүө.

"СО" корр.

ГОРНАЙГА БОКСА ЧЕМПИОНАТА

Муус устар 14—17 күннэригэр Горнай улуунун киинигэр Бэрдыгастээх салинньэтигэр 1991—1992 сыллаах төрүөх уолаттарга боксага СР чемпионаты ытылынна. Бу дьаһал Улуу Кыайы 60 сылыгар ананна. Биһиги улууслуттан 8-с кылаас үөрэнээччитэ Айаал Макаров Ханалас спортсмэнигар Ньургун Васильевка үс раунтка күүстээх утарсыыны онорон очконан баһыйтарда. Эмиэ 8-с кылаас үөрэнээччитэ Дьулус Яковлев маннайгы күн Мирнэй боксерун кытта киирсэн, иккис, үһүс рауннарга лаппа аһыллан үлэлээн, кыайыыны ситистэ. Финалга Ньурбаттан Чымырова Гераны иккис раунтан күүстээх ыраас охсууларынан баһыйарын көрдөрдө уонна чемпион үрдүк аатын ылла. Онтон Дьулус Яковлев республика икки төгүллээх чемпионунан буолла.

С.НИКИТИН,

улуустаагы бокса федерациятын председателэ.

ЧУРАПЧЫГА МИНИ-ФУТБОЛ ТУРНИРА

Муус устар 16—17 күннэригэр культурнай-спортивной киингэ мини-футболга А.А.Попов бирийиһигэр аһаҕас республиканскай турнир буолан ааста. Манна барыта абыс — Мэнэ-Ханаластан үс, Уус-Алдантан икки, Чурапчыттан икки хамаанда оонньоотулар. Амаллар, таатталар кыайан кэлбэттиллэр. Икки күн устата сүрдээх тыҕааһыннаах киришилэр буоллулар. Күрэх круговой системанан баран хас мээчик аайы араастаһы (разница) иһин киирсии буолла. Түмүккэ майалар бастаатылар, иккис миэстэни төнүлүлэр, үсүһү Уус-Алдан 2 №-дээх хамаандата ыллылар. Биһиги сүрүн састааптыт бэйэс миэстэ буолары ситистэ. Маныаха хамаанда икки күүстээх оонньооччулара суохтара атахтаата.

Чурапчы 1 №-дээх орто оскуолатын футбол секциятыгар дьарыктанар 10—11 кылаас үөрэнээччилэрэ кэлэн улахан дьону кытта оонньоон, опыты ылан бардылар. Күрэхтэһин бүтэһик оонньоутугар Уус-Алдан 1 №-дээх хамаандатын кыайан, тренердэрин А.Н.Михайловы өртүлэр.

Түмүккэ хамаандалар бары бэрэстэбинэллэрэ, турнир кыайылаахтара, бастын оонньооччулара анал бириистэри туттулар. Александр Андреевич дьэ кэргэнин аатыттан бу көбүлээн ыппыт Чурапчы улуунун мини-футбол федерациятыгар (председатель Ф.М.Борисовка) дириг махтаһын биллэрдэ уонна барыларыгар өйдөбүннүк сыаналаах бэлэхтэри туттарда.

Чурапчы улууна Мирнэйгэ ситиһинин кэннэ манньк улахан турниры ытан мини-футбол көрүнэ улууска сайдыытыгар суолталаах хардыыны онордо.

Е.СИВЦЕВ,

культурнай-спортивной киин директора.

ДОРОУБУЙА ДЬААРБАНКАТА

Доруобай буолуу дьин ыарыта, эт-хаан эчэйитэ суох сылдыһы эрэ буолбатах. Бу өйдөбүлгэ чөл олох,

олох-дьаһах өттүнэн чөл буолуу эмиз киирэр. Ол аата доруобуйа туругар, хас биридди киһи олобуттан-дьаһаһыттан, тулалыыр эйгэттэн улахан тутулуктаах.

Соторутааҕыта Мырылаба "Доруобуйа" дьаар-банката буолан ааста. Суол-иис алдьанан эрэрин кэрэйбэккэ, улуус кииниттэн барыта сүүрбэччэ киһилээх улахан делегация тиийэн, биир күн устата нэһилинньэни кытары үлэлээтэ. Ол иһигэр, улуустаагы доруобуйа харыстабылын управлениетыттан А.И.Коркин салайааччылаах бөлөххө эндокринолог, лор, терапевт, нарколог, психиатр, окулист, педиатр, гинеколог врачтар балыһаҕа дьон доруобуйатын туругун көрдүлэр, быһыгар ЭКГ-га түһэрдилэр, баҕалаахтарга хаам группатын быһааран паспорттарыгар туруордулар, саа ыспыраалкатын биэрдирилэр. А.И.Сорокумова суһал көмөнү оноруу туһунан билиһиннэрдэ.

Киин библиотека үлэһитэ А.П. Лонгинова арыгы, табах буортутун туһунан оскуола оҕолоругар кэпсээтэ. Муус устар ый сэллэги утары охсуһар ыйынан биллэриллибитэ. Бу чэрчитинэн, тубдиспансер кылаабынай враһа И.И. Гулька сэллик туһунан бэсиздэ онордо. Ветуправление специалиһа С.А.Саргыдаев сүөһү сэллигин туһунан кэпсээтэ, ыты, куосканы иити быраабылатын билиһиннэрдэ. Соловьев орто оскуолатын 11-с кылааһын үөрэнээччитэ Айта Дьячковская сэлликтэн харыстаныы туһунан дакылаат ааста. Санитарнай врач Т.Н.Романова сааскы ырааһырды үлэтэ улууска хайдах баран иһэрин туһунан, эт-үүт туттарааччыларыттан туох ирдэнэрин сырдатта. Улуустаагы дьэ кэргэн кииниттэн Х.Г.Захарова уонна саастарын ситэ илик оҕолор инспектордара Л.А.Максимова консультация онордулар. Социальной управление начальнига С.И.Никитин, пенсионнай управлениеттан начальнига В.В. Макарова, специалист С.И. Куличкин супер-сокуон хабар эйгэтин туһунан кэпсээтилэр. Манна кээк өртүтээх үлэни таһынан, делегация "Саха — Азия оҕолоро" фонда үбүлээһининэн кэлбит йодомарин таблеткаларын 193 оҕо бээрээ.

"СО" корр.

ГЕРОЙ ОХЛОПКОВ КЭРИЭННЭГЭР

Томпо улуунун Кириэс-Халдьаайы нэһилигэр Советскай Союз Геройа Ф.М.Охлопков кэриэһигэр буулдьаах саанан ытыыга бүтүн республикатаагы күрэхтэһини буолан ааста. Томпоттон түөрт, Мэнэ-Ханалас, Чурапчы, Таатта улуустарыттан биридди уонна Дьокуускай куораттан үс, барыта холбоон уон хамаанда илин-кэлин түһүстүлэр. Биһиги улууслут хамаандатын Ф.М.Борисов салайан илдьэ сырытта. Күрэхтэһини ветераннар саҕалаатылар. Биһиги И.Г. Макаровтыт иккис миэстэ буолан үөртэ, телевизор бирийиһи тутта. Кыргыттарга А.А.Павлова (УФПС экономиһа) үһүс миэстэни ылан микроволновой оһобуунан нааһараадаланна. Эр дьонго С.Е.Корякин, уолаттарга Мугудайтан 9-с кылаас үөрэнээччитэ Ганя Новгородов хамаандаа наадалаах очкону биэрдирилэр. Хамаанда капитана Ф.М.Борисов эрлээхтик бастаан, түмүккэ хамаандатын үһүс миэстэҕэ таһаарда, МЦ саанан нааһараадаланна. Бастагы уонна иккис миэстэлэри Томпо хамаандалара ыллылар. Аан бастаан холоноор Чурапчы хамаандата үһүс буолан улахан ситиһиннэ.

Спортиһа бары тэриэлкэлэри бэргэнник табан биһиги Федор Михайловичтыт бастаан, кыайы үрдүк пьедесталыгар тахсан эрэһиннэ тыһыан нааһараадаланна.

К. НЕУСТРОЕВ,

Чурапчы улуунун ытыы спордун федерациятын председателэ.

ИҢИРЭХТИК ЯҔЫННЫЛАР

Мин аҕам, Гаврил Иванович Егоров—Биилин баара буолар 95 сааһын туолбут буолуо этэ. Бу даатаны бэлиттээн соторутааҕыта төрөөбүт дойдутугар Одьулуунга киинээх аналлаах ахтыы кизһэтэ буолан ааста. Нэһилиэк ытык кырдыаҕастара, В.А. Григорьева, Х.Г. Карпов Гаврил Иванович туһунан ахтыы онордулар. Диригтэн суруйааччы, журналист П.П.Федорова—Сомоҕо, Чурапчыттан Т.Г. Сивцева, оскуола оҕолоро кыттыыны ылбытара бизчэри дириг ис хоһоонноон, байытан биэрээ. Аҕам туһунан истин-иһирэх тыһынан ахтан ааспыттарын иһин бу ахтыы кизһэ бары кыттылаахтарыгар уонна тэрийээччилэргэ, дьаһалта баһылыгар Л.В. Ефремоваҕа, библиотекарэ А.Р. Аржаковаҕа Биилин поэт оҕолорун, сизинэрин ааттарыттан махтаһын этэбин, киһилэргэ туох баар үчүгэин баҕарабын.

Н.ЗАХАРОВА,
Чурапчы сэл.

НОРУОТ ХОРСУН БЫНЬЫТА ӨЛБӨӨДҮЙБЭТ

★
Бүгүнгү
балаһаңа
Хадаар
нэһилиэгэ

ХАЛЫГ ХАДААР БУОЙУННАРА

Хадаар нэгийгээр сэрэн иннэнэ туурт колхоз баара: "Кыһыл кырыс", "Октябрьскйа революция", "Улус Интернационал" уонна "Коммунизм". Нэһилиэнньэтин ахсаана 1200 киһи этэ. Аҕа дойдуну комүскүүр Улуу сэриигэ үйүлүк саамы чулуу, үлэни-хамнаһы кыайар 140 ыччата ыгырыллыбыта.

1941 сýллаахха, сэрнй бастакы сýлыгар ынырыллыбыт дýоммутуттан уон биир буюун уоттаах сэрнй хонуутугар сырдык тыыннарын толук уурбۇттара. 1942 сýллаахха "Кыһыл кырыс" уонна "Yүс Интернационал" колхозтар хоту кeһeрүллүгe Эдыгeэн уонна Булун оройуонугар тийбeттeрэ. Элбeх киһи хоргуян, ыалдыан, мунан-тонон өлбүттeрэ. Бу сýл 16 ыалга "хара сүрүк" кэлбeтe.

1943 снл нэллнлзкк олус ыарахан-
нык днэллнлбнл. 28 буолун уолаттар
бытын хабыр сэрнн мнлнлнлнлнл, 20
кнлнлбнл кый ыраах Эднлгнлн, Булун
снрдлрнлгнлр суорума суолламнллтара.
Онон, 1941—1945 сс. Аба дойдун Улуу сн-
рннн кнмнлгнл нэллнллзк 70 чулуу ычча-
тын снлрнлнл.

С. Е. Андросов дүнз кэргэнитэн үс уол эргиллибэтэбэ. Анемподистов аймах түөрт киһини сээингэ атаарбыта, иккитэ эргиллибэтэбэ. Григорьевгартан үс киһи бэбизскэ тутан барбытыттан биір уол-лара эргиллибэтэ. ...

Халын Хадаар уолаттара сэри хону-
утугар хорсуннук кыргысхытара. Үгүс
буойун холобура суох быһыыны
көрдөрөн бойобуой орденнарынан, мэ-
дээллэринэн нагараадалааммытара. Са-
пер С. Д. Флегонтов бизс бойобуой ор-
ден кавалера буолбута. Кини аатын быһы-
ы Хадаар орто оскуолатыгар сирдээх-
тик ынардылар. И. Н. Платонов икки
төгүл бааһыран Праганы, Венаны, Буда-
пешы босхолоон, Кыһыл Сулус, Албан-
аат 3-с степенэ орденнардаах 1946 с.
эргиллибитэ. Сталинградтаабы кыр-
гыһыыга икки танканы уматты, Прага-
ны босхолоспут П. С. Григорьев Кыһыл
сулус орденэ түөһүгэр күлүмүрдэппити-
нэ 1945 с. кэлбитэ, хоту көһөрүллүүгэ
тийибит дьонун көһөрөн асалбыта.

Кызыл Сулуу орден кавалердара
З.О. Алексеев, Е.Н. Дьячковой, Г.З.
Захаров, С. С. Сизых Кызыл күнүн дой-
дуларыгар көрсүбүттэр. И.Н. Диодо-
ров Улуу Кызыл парадыгар кыттыны-
ылбыта.

Албан зат орден 3-с степенин кавалердара Н.П.Николаев, Е.Р.Софронов

ИНИ - БИИ ЕЛИСЕЕВТЭР

Мин агам Дмитрий Петрович Елисеев бииргэ төрөөбүттэриттэн түөрт киһи сэриигэ барбыта. Агам 1942 с. бэс ыйыгар убайдарын икки Дьөгүөрү уонна убайын Иннокентий уолун 23 саастаах Михаилы атаарбыта. Нөнүө сайынныгар эмиз бэс ыйыгар кыра быраата Бүгүр бэбизскэ тутан барбыта. Агабын эмиз ытыраа баран, тыылга киһи наада диэн нэр хаалларбыттара. Бу барбыт түөрт буйууттан үһэ сэрии хонууттан эргиллэбэтэ.

Егор Петрович I (Улахан Дьөгүүр) госпитальтан биридэ суруйбут, ол кэнигтэн "хара суруга" кэлбит. Ханна көмүллүбүтэ биллибэт. Егор Петрович II (Кыра Дьөгүүр) Сталинград оборонатыгар охтубут. Михаил Иннокентьевич тигэх суругар "Ильмень күөлгэ бара-ыт" диэбит. Билигин Псковская уобалас Великие Луки дэриэбинатигэр көмүллэн сытар. Оттон Петр Петрович

кхайыы өрөгөйүн биһигэ ылбытара. 86 саастаах Егор Романович билигин Дьокуускайга олорор. Илинкигэ сарин кыттыылаабыт Петр Павлович Софронов дойдутугар 1950 сыллаахха эргиллибитэ. Колхозка, совхозка ситиһиндээхтик үлэлээн пенсияба тахсан билигин Дьокуускайга олорор.

Уотгаах сэрхи хабыр халсыһыыларын аһаннар, 64 байыас кыайыы кетеллөнөн дойдуларыгар эргиллибит-тэрэ, колхоз, оройуон тэрилтэлэрин төһүү үлэһиттэринэн буолбуттара.

Улуу Кыайыы 60 сыла күнтэн күнчүгүһүмү. Бу үөрүүлээх даатаны көрсө, нэһилиэккэ уһуйаантан сабалаан бары, тэрилтэлэри, түөлбэлэри, хабан үгүс үлэ, былааннанан ытытлар.

Дьоллоох олох иһин олохторун олук уурбут бары дьоммут заттарын би-
лиэни кэлүөнэ үйэтитиэ, умнуо суоҕа.

СУРАБА СУОХ

(Сэрийн толоонуттан эргиллиб-
тэх буйрын ибайдарбыгээр)

Алаахын чарангын ылыгын тутуһан
Эдэргээн уол бу дэгэттэн барбыта.
Ийтэ эрэйдээх өөр да өр тураахтаан
Күөх түмүл кэтэсэр атаара хаалбыта.

Силлиэрар уот сэрин
 өр буолла бүппүтэ.
Сэрингэ обото, сураба суох сүттэ.
Ол кэмтэн, хас хаар уулунна,
 хас хаар түстэ?
Төрөөбүт буюругар эргилдэн кэлбэтэ.

Измэ дьэстигэр, үөскээбит сиригэр
Эргилэн кэлиэ диэн биир
эрэл санаалаах.
Бу алаас үрдүгэр, күөх тумул аттыгар
Эрэнэр, кэтэхэр ийэтэ эрэйдээх.

Хас көмүөл ухунна,
хас сайын, хас кыйын
Айанын аартыгын
булангын кэлиэн дуо?!
Өйдүүгөн, ийэккэн
ууламмыт харадын.
Эйгин кэтээр!
Көрсөнгүн үөрдүүг дуо?!

Көстүбэт куус кыыма Ийэни эрдитэр.
Кынаттаах ырата — оёото, оо, кэллэр!
Ис дууһа туруга эрэлин чингэтэр,
Сүрэжин тэбиитин тэтимин уоскутар.

Иннокентий ДАВЫДОВ.

41-с гвардейской полкаба сүлдэбыт, 1945 с. хас да бааһырылаах, мэтээл-лэрдээх дойдутугар төннөн кэлбитэ. Колхоз төһүү үлэһитэ буолбута, 1970 с. ыалдьан өлбүтэ.

Биир дивз сэргээнэ төрөөбүт түөрт
буйуун Елисеевтэр биир сайылыктан
ыгырыллан уоттаах сэрингэ барбытта-
ра. Кинилэр тустарынан ханна эмит су-
руллубутун биридэ да көрбөтөбүм. Хо-
мойуох иһин, хаһан, ханнык чааска сэри-
илэспиттэрэ, туох наһараадалаахтара
биллибэт. Эрдэттэн ирдэһин үлэтэ бар-
батах. Улахан Дьөгүөрт сизинэрэ, хос
сизинэрэ Чурапчы улуусугар элбэхтэр.
Кыра Дьөгүөртэн хаалбыт Виктор Мэнэ -
Ханалас Төхтүрүөгүр олорор, Михаил
Ииннокентьевич холостной этэ.

Мария НЕУСТРОЕВА-ЕЛИСЕЕВА,
Чурапчы сэл.

КЫЙ ЫРААХ, АРБАА ...

Мин сэтгэвчтэй 4 күүгээр 1923 сýллаахха да-
дагы яалга төрөвбүтүм. Дýонум минигттэн ураты
оболоро суоба. 1941 с. Дирин сэтгэ кылгаастах оску-
латын бүтэрэн бараан, ЧПУ-га үөрэнэ кирибитим.
Бастагы курсу бүтэрбитим кэнээ 1942 с. бэбизэс ту-
таммын сэрингэ барбытым. Ирукстай уобаласка
Мальта тимир суол станциятыгар байыаннай гарни-
зонга үөрэтэн бараннар, билиги 19-с Забайкальскый
стрелковой дивизиябытын арбаа фронтна агаарбыт-
тара. 1942 с. ахсынньытыгар Смоленскый уобаласка
кэлбиpltит. Мин 1310-с полк састаабыгар баарым.
Быстах биир нэдиэлэ кэрингэ разведка отделениети-
гар сýлдыбытым. Бэниэ буолан хаста да өстөөх ты-
мылыгар бойобуой соруудахха сýлдыбылпыт. Сотору
кэминэн дивизиябытын Собыруу Украинскый фронтга
ырахылтара. Кулун тутар сагатыгар Хабаровскый
уобаласка кэлбиpltит. Мин илии пулеметин бастагы
нүөмэринэн сýлдыбытым. Алта хонукка өстөөх
тегүрүктээгинигэр киирэн тахсыбылпыт. Пененго
дизон оройон киивин иилин улахан кыргыны буол-
бута. Бу сэрингэ өстөөх куораты ылбыга, мин бил-
ва, Кировоград, Львов куораттар лаабырдарыгар.
"Пассай" лаабырдарга сýлдыбытыи. Америка сá-
күнгүр билингэн босхолуммүтүм. Босхолонон ба-
кава 61-с ыарахан минометнай биригээдэбэ 32-с гва-
лууспалаабытым. 1946 сýллаахха Грузияба баар Го-
тым. Амурскый уобаласка икки сýл үлэлзэн барам.
оройуонугар кэлбитим. Чурапчыга 1952 сýллаахха
Ивановна Пермьяковалын холбоһон аял буолбуппу-
бинатыгар уонна госстрахха үлэлээбитим. 1978 с. п-
пун, 31 сизинээхпин, 12 хос сизинээхпин. Ада дойд-
ду кыргыны иһин "Ула аатырар" матылааһын дэ-
дэ

Хаартыскаа: сэри, үлэ ветерана Н.Н. Филиппов.

Николай Николаевич ФИЛИППОВ.

ТУС ХОТУ, ЭДЬИГЭЭННЭ

Мин ойуоккалы ооннуур ого сааһым сэрин сылла-
рыгар түбэһэн, сут-кураан сылларым, көһөрүллүүнү
эппинэн-хааммынан билбитим. 1942 сыл күлүнүгэр 13
саастаахлар колхозпутун кытары хоту көһөрүллүүтү
Эдигээн сиригэр Наатарааа тинибитим. Адабын, Проко-
пийи Афанасьевич Степанови уонна иипит ийэбин
Харитона Федоровнаны кытары оһно балыкка үлэлээ-
битим. Адам инбэлиит, ыарыах киһи этэ, ону ийэм
үлүн-хамнаһы кыайар-хотор буолан тыыннаах орду-
бүппүт. Эдигээнэ түөрт сыл олоһон доһуода-туктар
этэнэ кэлбиппүт, Адам 1958 с., ийэм 94 сааһыгар күн-
сириттэн барбыттара, Мин 1951 с. Николай Иванович
Давыдовка кэргэн тахсыбытым. Олорум бары ыал
буолан 18 сизэнээхпин, 4 хос сизэнээхпин. Бэйэм
сааһым 76-м. Колхоз, совхоз үлэтигэр үлэлээмин бо-
чуоттаах сынныаланна тахсыбытым. Иистэнэрбин
уруһуйдуурбун себүлүүбүн. Нэһилиэккэ, улууска ыы-
тыллар дьаһалларга көхтөөхтүк кыттабын. 1998 с. ре-
спубликатаагы "Урал" быыстапкага 40-ча хартыына
бын туруорон республика суолталаах норуот маасте-
рын аатын ылым.

Мотрена Прокопьевна ДАВЫДОВА

Хаартыскаа: үлэ ветерана, көһөрүллүү кыттыылаагы И.П. Давыдов.

САЛЛААТ ОҖОТО ҮЙЭТИЙНИГЭЗ ҮЛЭЛИЙР

Аба дайдуу көмүскүүр уоттаах сэрингэ кыа хаанарын тохлут, сут-кураан, көһөрүлүү кэмгэр айгыраабыт хаһаайыстыбаны чөлүгэр түһэрингэ үлэлээбит-хамсаабыт аба көлүөнэ дьоммут сүл-хонун ахсын аҕыйаан иһэллэр. Мин сэрин хонуутугар сырдык тыһаа быстыбыт хорсун буюйун собохто оҥото Е.В. Харитонов туһунан кэлсиэхпин бабарабын Егор Васильевич 1929 с. күн сириҥ көрбүтэ. Аҕа сэрингэ барбытыгар, бары биир саастыылаахтарыҥ курдук, уончалаах уолчаан анардас ийэтигэр Ульяна Романовнага көмө тирэх буолан хаалбыта 1953 с. ЧПУ-ну бүтэрбитэ. Намка китэччинэн, учууталынан үлэлээбитэ. Ол эрэри, сэрин кэминээҕи ыарахан олох, кырасаастан ыарахан үлэ кини доруобуйатын айгыраппыт этэ, онон атын идээ көһөргө күлээлибитэ. Егор Васильевич 1960 с. киномеханик үөрэҕин бүтэрэн, дайдуугар бонуоттаах сынныа ланна тахсыар диэри үтүө суобастаахтык үлэлээбитэ. 1979 с. "ССРС кинематографиятын туйгуна" буолбута.

Буюуттаах сынныланга тахсан баран, Егор Васильевич аба табаарына Василий Кириллович Осипов иҥи ынырыллыбыт буюуттар ааттарын үйэтигэ үчкүрдээс киһи үгүс сыратын-сылбатын ууран ытһелөөх элбэх матырыйаалы, хаартысканы хомуу-оболорон, чугас дьонун көмөлөрүнэн "Халын Хада" эл баай ис хоһоонноох кинигэни 1996 с. бэлиэтэтиллигиттэн бэбиэскэ тутан Ийэ дойдук көмүскэл хостан, хас сылдаахтан ынырыллан, ханна кыргык дойдутугар эргиллибитин сиһилии суруйан дьону бута.

Саллаат оёото, тэһиркэй сүрэхтээх вегетан өй-
рэн Сачнай диэн псевдонимы ылынган хоһоон суруй-
кы уол кыыс өбөлүрдөөх, элбэх сизэнэрдээх. Ки-
нээн өйр-бааччы ололор. Кэнээри ыччат ады келү-
лэ үүнэригэр апаан Ийэ дойдубутун саа-саадах тул-
дук ааттарын үйэтиипит үтүө дыялалатын иһин нэл-

Харьтискажа: Е.В. Харитонов.

Ирина СОФРОНОВА

ПОЛОЖЕНИЕ

Документы принимаются до 25 июня 2005г. **Администрация**

автор тус бэйхтэ сүтэр.